

เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศเปรียบเทียบ (ไทย : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

COMPARATIVE INTERNATIONAL POLITICAL ECONOMY

(THAILAND : LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC)

แชมป์ นิมไพบูลย์¹ และ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ²

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศและการพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต,

champ.nimpiboon@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศและการพัฒนา มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศเปรียบเทียบ ระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาระบบเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศนั้นแตกต่างกันอย่างไร เนื่องจากระบอบการปกครองของประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นั้นต่างกัน โดยเป็นการศึกษาวิจัยวิเคราะห์เอกสาร ประกอบไปด้วย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ จากการศึกษาพบว่าทั้ง 2 ประเทศ มีระบบเศรษฐกิจที่ต่างกัน ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสมระหว่างทุนนิยมเสรีกับการแทรกแซงและกำกับโดยรัฐ เอกชนสามารถเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตได้ เอกชนมีบทบาทในการผลิตด้านต่างๆ เน้นกลไกตลาด (แต่รัฐบาลสามารถแทรกแซงได้) ราคาสินค้าหรือบริการเป็นไปตามกลไกตลาด เป็นระบบที่ยอมรับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล เอกชนสามารถประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจได้ มีการแข่งขันที่ค่อนข้างเสรี รัฐดำเนินกิจการในรูปของรัฐวิสาหกิจ เช่น สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ไฟฟ้า, ประปา) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของชาติ แต่รัฐบาลอาจมอบสิทธิในที่ดินบางส่วนให้แก่ประชาชนได้ กล่าวคือเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผนจากส่วนกลางหรือรัฐบาล โดยไม่ปล่อยให้เอกชนดำเนินการอย่างไร้ระเบียบ แต่ปัจจุบันเน้นความสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบกลไกตลาด ราคาสินค้าหรือบริการเป็นไปตามกลไกตลาด มีการบริหารในเชิงธุรกิจมากขึ้น เอกชนสามารถเช่าที่ดินหรือสัญญาสัมปทานที่ดินกับรัฐบาลได้ ปัจจุบันให้เสรีภาพกับภาคเอกชนมากขึ้น (แต่ไม่ทั้งหมด) นอกจากนี้ยังส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ และดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่ไม่ได้อิงอยู่กับพันธมิตรที่มีระบอบการปกครองเดียวกัน รัฐบาลควบคุมกิจการสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน เพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม แม้จะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม แต่ก็นำเอาข้อดีของทุนนิยมมาประยุกต์ใช้

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ, ประเทศไทย, สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ระบบเศรษฐกิจ

ABSTRACT

This paper presents a study of international political economy. The comparative study between the economic system of The Kingdom of Thailand (Thailand) and of The Lao People's Democratic Republic (Lao) was conducted to investigate the difference in the economic systems of these two countries due to the difference in the regime of the two countries. The researcher used a documentary research technique in studying related literatures consists of books, theses, related academic documents, and websites. The findings of the study demonstrate that the two countries have different economic systems. Thailand has a mixed economy in which liberal capitalism, combined with intervention and regulation by the government of Thailand. The private sector can own the production factors and plays a role in various productions. The private sector focuses on market mechanisms which the government can intervene. Prices of goods or services correlate with the market mechanisms. The economic system of Thailand accepts private property right. The private sector can conduct economic transactions. Competitive practices are fairly free. The state runs businesses in the form of state-owned enterprises such as basic utilities (electricity, water supply). Conversely, Lao has a socialist economic system. The ownership of land is the collective ownership of the nation. However, the government may allow people have rights in some parts of the land. Lao's economy system planned by the central or the government does not allow the private sector to act without regulation. At present Lao's economy system emphasizes the importance of market economy. The price of goods or services is correlated with market mechanisms. Management in business increases. The private sector can lease lands from the government or has land concession contracts. Currently, the private sector can act more freely (but not entirely). In addition, Lao's economy system encourages foreign investment as well as and builds up relationship with countries that are not socialist countries. The government regulates public utilities related to the everyday life in order that the society has the common benefit. Lao's economy system applies advantages of the capitalism to the socialism.

Keywords: International Political Economy, Thailand, Lao People's Democratic Republic, Economic systems

1. บทนำ

เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศมาจากคำภาษาอังกฤษว่า International Political Economy และรู้จักภายใต้ชื่อว่า IPE การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศมีที่มาจากการศึกษาที่ประเด็นปัญหาต่างๆ ทางเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศนั้นไม่สามารถแยกขาดจากกัน เป็นการศึกษาเฉพาะเศรษฐกิจระหว่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียวหรือศึกษาเฉพาะการเมืองระหว่างประเทศแต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากการศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศนั้น ว่าด้วยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและการเมืองหรือระหว่างตลาดและรัฐ โดยในด้านการเมืองจะเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของรัฐเพื่อตัดสินว่าใครควรได้รับอะไร เมื่อใด และอย่างไร ส่วนในด้านเศรษฐกิจจะว่าด้วยความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การจัดสรรทรัพยากร โดยเน้นในเรื่องของความมั่งคั่ง และผลประโยชน์ ในบริบทระหว่างประเทศที่มีความเกี่ยวเนื่องกันมีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน ไม่สามารถแยกออกจากกัน

ได้ เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะต่างตอบแทนหรือตอบสนองกัน (Reciprocal) และมีความเป็นพลวัต ภายใต้อิทธิพลสัมพันธภาพระหว่างประเทศ (Balaam, N. David and Veseth Michael, 2008)

เนื่องจาก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao People's Democratic Republic) เป็นประเทศที่ ปกครองด้วยระบอบสังคมนิยม (ทางการใช้คำว่าระบอบประชาธิปไตยประชาชน) โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เป็นองค์กรชั้นนำประเทศ เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล (Land Locked Country) มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย ทั้งทางบก และทางน้ำ เป็นแนวยาวประมาณ 1,810 กิโลเมตร เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดทั้งในเชิง ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่สิ่งที่น่าสนใจคือ ประเทศไทย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อระบอบการปกครองของทั้ง 2 ประเทศที่ต่างกันนี้ แล้วระบบเศรษฐกิจของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ต่างจากระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย อย่างไร

2. แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ระบบเศรษฐกิจ (Economic system) หมายถึง กลุ่มสถาบันทางเศรษฐกิจ (Economic institution) ที่มี กฎเกณฑ์และนโยบายที่เป็นแบบแผนปฏิบัติอย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อใช้ แก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การรวมตัวกันเป็นกลุ่มของหน่วยทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยบุคคลหรือสถาบันที่ทำ หน้าที่เฉพาะอย่างในระบบเศรษฐกิจเพื่อกำหนดว่า ควรผลิตอะไร ผลิตอย่างไร และเมื่อผลิตแล้วจะจำหน่ายสินค้าและ บริการให้แก่บุคคลใดในสังคม จึงจะเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากที่สุด สามารถจำแนกระบบเศรษฐกิจได้ 3 ระบบ คือ (1) ระบบเศรษฐกิจที่ไม่มีการวางแผน (Unplanned economy) หรือระบบเศรษฐกิจแบบธุรกิจเอกชน (Private enterprise economy) หรือระบบเศรษฐกิจแบบเสรี (Free economy) หรือระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Capitalism) (2) ระบบเศรษฐกิจที่มีการวางแผน (Planned economy) หรือระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมแบบบังคับ (Authoritarian socialism) และ (3) ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Semi – Planned economy or Mixed economy) (รัตนสา ยาศกนิต, 2552, น. 12 - 17)

2.1 ทุนนิยม (Capitalism)

ทุนนิยม (Capitalism) เป็นระบบเศรษฐกิจซึ่งเจ้าของเอกชนเป็นผู้ควบคุมการค้า อุตสาหกรรม และ วิธีการผลิต โดยมีเป้าหมายเพื่อทำกำไรในเศรษฐกิจแบบตลาด คุณลักษณะสำคัญของทุนนิยม ได้แก่ การสะสมทุน ตลาดแข่งขันและค่าจ้างแรงงานในเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยทั่วไปภาคีในปฏิสัมพันธ์กำหนดราคาที่มีการ แลกเปลี่ยนสินทรัพย์ สินค้าและบริการระดับการแข่งขัน บทบาท การแทรกแซง และจัดระเบียบ ตลอดจนขอบเขต ของหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของแตกต่างกันไปตามทุนนิยมแต่ละแบบ นักเศรษฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ การเมือง และนักประวัติศาสตร์ได้ศึกษามุมมองการวิเคราะห์ทุนนิยมแตกต่างกันและยอมรับทุนนิยมหลายแบบในทาง ปฏิบัติ แบบของทุนนิยมรวมถึงทุนนิยมปล่อยไปทำไป ทุนนิยมแบบสวัสดิการและทุนนิยมโดยรัฐ โดยแต่ละแบบ เน้นระดับการพึ่งพาตลาด หน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของและการรวมนโยบายทางสังคมแตกต่างกัน การที่แต่ละ ตลาดมีความเป็นอิสระมากเพียงไร ตลอดจนกฎหมายกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลมีขอบเขตเป็นอย่างไรนั้นเป็นเรื่องของ การเมืองและนโยบาย หลายรัฐใช้ระบบที่เรียกว่า เศรษฐกิจแบบผสมทุนนิยม ซึ่งหมายความถึงการผสมระหว่างส่วนที่ มีการวางแผนจากส่วนกลางและขับเคลื่อนโดยตลาด ทุนนิยมมีอยู่ภายใต้ระบอบการปกครองหลายระบอบ ในหลาย เวลา สถานที่ และวัฒนธรรม หลังระบบฟิวดัลเสื่อมลง ทุนนิยมได้กลายมาเป็นระบบเศรษฐกิจหลักในโลกตะวันตก

ต่อมา ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ทุนนิยมได้เอาชนะการท้าทายจากเศรษฐกิจที่มีการวางแผนจากส่วนกลางและปัจจุบันเป็นระบบเด่นทั่วโลก โดยมีเศรษฐกิจแบบผสมเป็นรูปแบบหลักในประเทศอุตสาหกรรมตะวันตก (“ทุนนิยม”, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564)

ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมหรือทุนนิยม (Capitalism) ทุกคนมีสิทธิ์เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการต่างๆ ที่ตนหาได้มา และทุกคนก็มีเสรีภาพเต็มที่ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเขาเห็นว่า เป็นประโยชน์แก่เขามากที่สุด โดยเจ้าของปัจจัยการผลิตมีอิสระที่จะนำปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ไปใช้ทำอะไรก็ได้ตามที่ตนพอใจ เช่น อาจขายที่ดิน ให้เช่าต่อ หรือใช้ปลูกข้าวเอง ผู้ผลิตก็มีอิสระที่จะซื้อปัจจัยการผลิต และใช้ปัจจัยการผลิตมาผลิตสินค้าตามเงินทุนที่มีอยู่ขณะที่ผู้บริโภคเองก็มีอิสระในการเลือกซื้อสินค้าต่างๆ ได้ตามที่ตนพอใจตามเงินในกระเป๋ามีอยู่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ดำเนินไปโดยมีกลไกราคา ซึ่งจะทำหน้าที่แก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์ โดยราคาจะเป็นตัวกำหนดว่าควรนำปัจจัยการผลิตนั้นมาผลิตสินค้าอะไร มากน้อยแค่ไหน ใช้ทรัพยากรอย่างไร กระจายสินค้า และจ่ายผลตอบแทนจากการผลิตไปให้ใครบ้าง โดยรัฐบาลจะไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และการป้องกันประเทศ และทำให้บรรยากาศการซื้อขายเป็นไปได้โดยสะดวก ราคาจะถูกกำหนดจากผู้ซื้อ (ผู้บริโภค) และผู้ขาย (ผู้ผลิต) ร่วมกัน ถ้าผู้ซื้อต้องการสินค้า นั้น ก็จะส่งสัญญาณให้ผู้ผลิตทราบว่าเขาอยากจะทำ ในราคาเท่าไร ถ้าของผู้ขายผลิตมาขายมีไม่พอกับความต้องการของผู้บริโภค ผู้บริโภคก็ต้องยอมจ่ายในราคาที่สูงขึ้นเพื่อให้ได้สินค้านั้นมา ซึ่งก็จะจูงใจให้ผู้ผลิต ผลิตออกมาขายมากขึ้นด้วย แต่ถ้าสินค้ามีเหลือเพื่อ ผลิตออกมาขายมากกว่าที่ผู้ซื้อต้องการ ราคาสินค้านั้นก็จะลดลง ผู้ผลิต ก็จะผลิตลดลงด้วย ดังนั้นจะเห็นว่าราคาเป็นตัวบอกให้ทราบว่า จะผลิตสินค้าอะไร และเป็นจำนวนเท่าใด ส่วนจะผลิตอย่างไร ราคาก็จะเป็นตัวตัดสินใจเช่นกัน โดยผู้ผลิตจะเลือกใช้ปัจจัยการผลิตและวิธีการผลิตที่ต้นทุนถูกที่สุด เพื่อให้ ขายตามราคาดังนั้นแล้วได้กำไรมากที่สุด ส่วนปัญหาที่ว่า จะผลิตให้ใคร ราคาก็จะเป็นตัวบอกให้ทราบว่า ใครควรจะเป็นผู้ได้ไป เพราะผู้ผลิตก็จะเลือกขายให้กับผู้ที่ให้ราคาสูงที่สุด (ทรงธรรม ปิ่นโต และ จริยา เปรมศิลป์, 2563, น. 31)

ปธาน สุวรรณมงคล กล่าวว่า ทุนนิยม (Capitalism) หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่นายจ้างคือเจ้าของปัจจัยการผลิต อันได้แก่ ที่ดิน ทุน และการประกอบการ โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ผลกำไรสูงสุด โดยใช้ปัจจัยการผลิตน้อยที่สุด ส่วนแรงงานมีฐานะเป็นเพียงปัจจัยการผลิตอย่างหนึ่ง แรงงานจึงต้องพึ่งพานายจ้าง และด้วยจำนวนแรงงานที่มีอย่างมากมาย จึงมักถูกกดขี่อย่าง ไร้มนุษยธรรม ระบบทุนนิยมมีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. การมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญ ซึ่งหมายความรวมถึงการอนุญาตให้เอกชนสามารถถือครองทรัพย์สินได้มากเท่าที่จะหาได้ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย
2. การแข่งขันเสรี ลัทธิทุนนิยมสนับสนุนให้มีการแข่งขันเสรี ซึ่งจะทำให้ผู้ขายเสนอราคาที่เหมาะสมที่สุดด้วยศักยภาพการผลิตที่ดีที่สุด คนที่ไม่เหมาะสมกับการผลิตประเภทนั้นๆ จะถูกกดดันออกจากตลาด และเหลือแต่ผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพ
3. ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ซึ่งหมายถึงระบบที่อนุญาตให้เอกชนสามารถลงทุนในการผลิต หรือใช้จ่ายเงินเพื่อหาซื้อสินค้าและบริการได้ตามความสามารถและความต้องการ โดยไม่มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับจากรัฐบาล โดยเชื่อว่าในที่สุดจะทำให้ราคาของสินค้าและบริการอยู่ในจุดสมดุล คือจุดที่ผู้ซื้อและผู้ผลิตมีความเห็นตรงกันว่าราคาอยู่ในช่วงที่เหมาะสม

4. อิสระในการบริหาร ลัทธิทุนนิยมต้องการอิสระในการบริหารงานโดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐบาล เพราะในความคิดของพวกทุนนิยมเชื่อว่ารัฐบาลไม่มีทางเข้าใจได้หมดว่าเอกชนต้องการอะไร

จากทฤษฎีทุนนิยม (Capitalism) ข้างต้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า เป็นระบบเศรษฐกิจที่กระบวนการผลิตทั้งหมดถูกควบคุมโดยเอกชน ซึ่งมีการควบคุมโดยรัฐบาลน้อยที่สุด เป็นระบบที่ยอมให้เอกชนหรือบุคคล มีกรรมสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี โดยมีเป้าหมายเพื่อทำกำไรสูงสุด ใช้กลไกตลาดในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

2.2 สังคมนิยม (Socialism)

สังคมนิยม (Socialism) เป็นระบบสังคมและเศรษฐกิจซึ่งมีลักษณะคือ สังคมเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและการจัดการเศรษฐกิจแบบร่วมมือ ตลอดจนทฤษฎีและขบวนการทางการเมืองซึ่งมุ่งสถาปนาระบบดังกล่าว "สังคมเป็นเจ้าของ" อาจหมายถึง การประกอบการสหกรณ์ การเป็นเจ้าของร่วม รัฐบาลเป็นเจ้าของ พลเมืองเป็นเจ้าของ ความเสมอภาค พลเมืองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือที่กล่าวมารวมกัน มีความผันแปรของสังคมนิยมจำนวนมากและไม่มีนิยามใดครอบคลุมทั้งหมดความผันแปรเหล่านี้แตกต่างกันในประเภทของการเป็นเจ้าของโดยสังคมนิยมที่ส่งเสริมระดับที่พึ่งพาตลาดหรือการวางแผน วิธีการจัดระเบียบการจัดการภายในสถาบันการผลิต และบทบาทของรัฐในการสร้างสังคมนิยม ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม อาศัยการผลิตเพื่อใช้ หมายความว่า การผลิตสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองอุปสงค์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของมนุษย์โดยตรง และระบุคุณค่าวัตถุดิบคุณค่าการใช้ประโยชน์หรืออรรถประโยชน์ ซึ่งตรงข้ามกับการผลิตมาเพื่อสะสมทุนและเพื่อกำไร ในแนวคิดดั้งเดิมของเศรษฐกิจสังคมนิยม มีการประสานงาน การทำบัญชีและการประเมินค่าอย่างเดียวกัน โดยปริมาณทางกายภาพร่วม (Common physical magnitude) หรือ โดยการวัดแรงงาน-เวลาแทนการคำนวณทางการเงิน มี 2 ข้อเสนอในการกระจายผลผลิต (1) ยึดตามหลักที่ว่าให้กระจายแก่แต่ละคนตามการเข้ามีส่วนร่วม และ (2) ยึดตามหลักผลิตจากทุกคนตามความสามารถ ให้แก่ทุกคนตามความจำเป็น ในการกำหนดเป้าหมาย การเมืองแบบสังคมนิยมเคยเป็นทั้งชาตินิยมและนานาชาตินิยม สร้างผ่านพรรคการเมืองและการเมืองที่ต่อต้านพรรคการเมือง ในบางครั้งทับซ้อนกับสหภาพแรงงาน ในบางครั้งเป็นอิสระและมีความสำคัญกับเหล่าสหภาพ และมีให้เห็นทั้งในบรรดาประเทศอุตสาหกรรมและประเทศกำลังพัฒนา เริ่มจากการเคลื่อนไหวทางสังคมนิยม ประชาธิปไตยสังคมนิยมนำเศรษฐกิจแบบผสมมารวมเป็นส่วนหนึ่งกับตลาด ที่มีการแทรกแซงของรัฐในรูปแบบของ การกระจายรายได้ กฎระเบียบ และรัฐสวัสดิการ ประชาธิปไตยเศรษฐกิจ (Economic democracy) เสนอลักษณะของสังคมนิยมตลาด (Market socialism) ซึ่งมีการควบคุมการกระจายอำนาจของ บริษัท สกุดเงิน การลงทุน และทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น ("สังคมนิยม", วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564)

ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง (Central planning) คือระบบเศรษฐกิจที่รัฐบาลเข้าไปควบคุมหรือเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและกิจการที่สำคัญๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม โดยมีรัฐเป็นผู้วางแผนควบคุมและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ผู้ผลิตจะผลิตสินค้าตามนโยบายรัฐบาล ไม่ว่าจะผลิตอะไร โดยวิธีการผลิตใด รวมถึงคุณภาพแบบไหน ขณะที่ผู้บริโภคถูกจำกัดสิทธิ์ในการเลือกบริโภค รัฐจะเป็นผู้กำหนดเองว่าจะบริโภคสินค้าอะไร จำนวนเท่าใด แต่การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมแม้จะมีข้อดีที่ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างคนในสังคม และมีการกระจายผลประโยชน์ ไม่ให้ตกอยู่กับผู้มี

เงินทุนมากหรือผูกขาดปัจจัยการผลิต นอกจากนี้รัฐบาลยังสามารถดูแลและควบคุมการใช้ทรัพยากรในการผลิตได้ แต่ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมก็มีข้อเสีย หากการวางแผน และการดำเนินนโยบายผิดพลาด การจัดสรรทรัพยากรอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เอกชนไม่มีแรงจูงใจในการทำงานและการผลิต ไม่เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์เพราะขาดเสรีภาพ (ทรงธรรม ปิ่นโต และ จริยา เปรมศิลป์, 2563 : 33)

ประธาน สุวรรณมงคล กล่าวว่า สังคมนิยม (Socialism) หมายถึง อุดมการณ์ที่มีความเชื่อหลักกว่าสังคมนิยมดำรงอยู่ภายใต้การควบคุมกลไกอำนาจและวิธีการผลิตโดยประชาชน ลัทธิสังคมนิยม มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1. มีการวางแผนเศรษฐกิจจากส่วนกลางหรือรัฐบาล โดยลัทธิสังคมนิยมเชื่อว่าหากรัฐบาลเป็นผู้วางแผนเศรษฐกิจไว้ล่วงหน้าโดยไม่ปล่อยให้เอกชนไปดำเนินงานกันเองอย่างไร้ระเบียบ จะทำให้สามารถพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และลดช่องว่างของรายได้ของประชาชนในสังคมลงได้
2. รัฐบาลเข้ามาควบคุมกิจการที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคของประชาชน เช่น ไฟฟ้า ประปา เนื่องจากเป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน ทำให้รัฐมีความจำเป็นต้องเข้ามาดูแลสาธารณูปโภคดังกล่าวเพื่อประโยชน์สุขของสังคมส่วนรวม

จากทฤษฎีสังคมนิยม (Socialism) ข้างต้นเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งเท่านั้น อาจกล่าวสรุปได้ว่าระบบเศรษฐกิจนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลทั้งทรัพยากรต่างๆ และปัจจัยการผลิตเกือบทุกชนิดกรรมสิทธิ์เป็นส่วนรวม กลไกตลาดไม่มีบทบาทในพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การตัดสินใจมักจะทำอยู่ในรูปของการวางแผนจากส่วนกลางหรือรัฐบาล โดยคำนึงถึงสวัสดิการของสังคมเป็นสำคัญ ในปัจจุบันเป็นยุคของการค้าเสรีมีการติดต่อการค้าและเชื่อมโยงการลงทุนไปทั่วโลก ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการสนับสนุนให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนมากขึ้นในกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

2.3 เศรษฐกิจแบบผสม (Mixed economy)

เศรษฐกิจแบบผสม (Mixed economy) เป็นระบบเศรษฐกิจซึ่งทั้งภาคเอกชนและรัฐชี้นำเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนลักษณะของทั้งเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีและเศรษฐกิจที่ภาครัฐเข้าแทรกแซง เศรษฐกิจแบบผสมส่วนมากอาจอธิบายได้ว่าเป็นเศรษฐกิจแบบตลาดที่มีการควบคุมดูแลอย่างเข้มแข็งและการจัดหาสินค้าสาธารณะของรัฐบาล เศรษฐกิจแบบผสมบางแห่งยังมีลักษณะรัฐวิสาหกิจ โดยทั่วไปเศรษฐกิจแบบผสมมีลักษณะคือ เอกชนเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทว่ารัฐบาลจะถืออิทธิพลเศรษฐกิจมหภาค โดยอ้อมผ่านนโยบายการคลังและการเงินซึ่งออกแบบมาเพื่อรับมือภาวะเศรษฐกิจหรือต่อวิกฤตการณ์ทางการเงินตกต่ำ และการว่างงาน ร่วมกับมีบทบาทในการแทรกแซงซึ่งสนับสนุนสวัสดิการสังคม ต่อมาเศรษฐกิจแบบผสมบางประเทศได้ขยายขอบเขตให้รวมบทบาทสำหรับการวางแผนเศรษฐกิจชี้นำ และ/หรือภาควิสาหกิจสาธารณะขนาดใหญ่ด้วย (“เศรษฐกิจแบบผสม”, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564)

ระบบเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed economy) เป็นระบบเศรษฐกิจที่ผสมผสานระหว่างลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม โดยกลไกราคาจะทำหน้าที่แก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ รัฐเพียงเข้าไปแทรกแซงหรือควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทเท่านั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

ทางเศรษฐกิจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม อาทิการให้บริการด้านการศึกษา สาธารณสุข และ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เป็นต้น (ทรงธรรม ปิ่นโต และ จริยา เปรมศิลป์, 2563, น. 34)

จากทฤษฎีเศรษฐกิจแบบผสม (Mixed economy) ข้างต้นอาจกล่าวสรุปได้ว่าเป็นระบบเศรษฐกิจที่ผสมระหว่างระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเสรีและเศรษฐกิจที่ภาครัฐเข้าแทรกแซง เป็นระบบที่รัฐบาลและเอกชนรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เอกชนมีสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต ดำเนินการผลิตภายใต้การแข่งขันอย่างเสรี (รัฐบาลสามารถแทรกแซงได้) รัฐบาลจะเข้าดำเนินการวางแผนในกิจกรรมเศรษฐกิจบางประเภทเท่านั้น รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตหรือควบคุมการผลิตขนาดใหญ่ (ไฟฟ้า, ประปา, สาธารณูปโภค และ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ) แต่ปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่เป็นของเอกชน การกำหนดราคาขึ้นกับกลไกราคาของตลาด ลักษณะสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบผสม คือ (1) เอกชนมีเสรีภาพมีการแข่งขันแต่รัฐอาจแทรกแซงได้ (2) รัฐดำเนินกิจการบางอย่างในรูปของรัฐวิสาหกิจ เช่น สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา) (3) มีการวางแผนจากส่วนกลางและมีสวัสดิการจากรัฐ

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลกล้วนแต่มีลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบผสมทั้งสิ้น ต่างกันเพียงแต่ว่าประเทศไหนจะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่ค่อนข้างไปทางระบบทุนนิยม (กลไกตลาดเป็นตัวกำหนดทิศทางเศรษฐกิจ) หรือระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่ค่อนข้างไปทางระบบสังคมนิยม (รัฐบาลเป็นผู้วางแผนควบคุมและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ) ตัวอย่างเช่น ประเทศจีน ซึ่งมีระบอบการปกครองแบบสังคมนิยม (หรือเรียกว่า “สังคมนิยมอัตลักษณ์จีน”) ที่ได้นำเอาข้อดีของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมและสังคมนิยมมาผสมผสานและประยุกต์ใช้

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจทางเศรษฐศาสตร์

ระบบเศรษฐกิจ	กรรมสิทธิ์ในทรัพยากรการผลิต	เสรีภาพการประกอบธุรกิจ	การแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
ทุนนิยมเสรี	เอกชน	มีอย่างเต็มที่	กลไกตลาด
สังคมนิยม (รัฐบาล หรือ รัฐบาล+สหกรณ์ หรือ รัฐบาล+สหกรณ์+เอกชน)	รัฐบาล / สหกรณ์ / เอกชน	มีอย่างจำกัดหรือจำกัดในบางอย่าง	วางแผนจากรัฐบาล หรือ วางแผนจากรัฐบาล+กลไกตลาด
ผสม	เอกชนและรัฐบาล	เสรีภาพอาจถูกแทรกแซงจากรัฐบาล	กลไกตลาดและแบบแผนจากรัฐบาล

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศเปรียบเทียบของระบบเศรษฐกิจที่ต่างกัน (ไทย : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

4. การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) ประกอบไปด้วย หนังสือ วิทยานิพนธ์ เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ เรื่องระบบเศรษฐกิจ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แล้วเรียบเรียงเพื่อสรุปผลการวิจัย

5. ผลการวิจัย

ประเทศไทย

ชื่ออย่างเป็นทางการว่า “ราชอาณาจักรไทย” เป็นรัฐชาติอันตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เดิมมีชื่อว่า “สยาม” รัฐบาลประกาศเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทยอย่างเป็นทางการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2482 ประเทศไทยมีเนื้อที่ 513,120 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 69 ล้านคน (พ.ศ. 2562) มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า ทางทิศเหนือและตะวันตก ประเทศลาว ทางทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศกัมพูชา ทางทิศตะวันออก และประเทศมาเลเซีย ทางทิศใต้ และมีกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวง ศูนย์กลางการบริหารราชการแผ่นดิน และนครใหญ่ที่สุดของประเทศ มีการปกครองภูมิภาคจัดระเบียบเป็น 76 จังหวัด มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในรูปแบบรัฐสภา โดยกำหนดรูปแบบการบริหารอำนาจเป็น 3 ส่วน (1. อำนาจอธิบัญญัติ, 2. อำนาจบริหาร, 3. อำนาจตุลาการ) การแบ่งเขตการปกครอง ประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยว ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มีการจัดระเบียบราชการออกเป็นสามระดับ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น การปกครองส่วนภูมิภาคจัดระเบียบเป็น 76 จังหวัด โดยจังหวัดเป็นการแบ่งเขตการปกครองระดับบนสุด โดยมี 878 อำเภอ และ 7,255 ตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอ มาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลกลาง (ระบบบริหารราชการของราชอาณาจักรไทย, 2558)

ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม ซึ่งหมายถึงระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะผสมระหว่างระบบทุนนิยมเสรีกับการแทรกแซงและกำกับ โดยรัฐกล่าวคือ เศรษฐกิจไทยเป็นระบบที่ยอมรับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล ภาคเอกชนสามารถประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจได้โดยเสรีมีการแข่งขันที่ค่อนข้างเสรี หน่วยธุรกิจส่วนใหญ่ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เป็นหน่วยธุรกิจของภาคเอกชน ส่วนหน่วยธุรกิจที่เป็นของรัฐก็มีอยู่บ้าง เช่น รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภค และสถาบันการเงินของรัฐ ในขณะที่เศรษฐกิจไทยมีลักษณะที่มีการแข่งขันและยอมรับระบบกรรมสิทธิ์ของเอกชน แต่รัฐก็มีบทบาทค่อนข้างมากในส่วนของ การวางแผน และการแทรกแซงการทำงานของกลไกราคา จะมีการผูกขาดกิจกรรมบางประเภทโดยภาครัฐ ดังนั้น เศรษฐกิจไทยจึงมีลักษณะผสมของระบบเศรษฐกิจแบบแทรกแซงโดยภาครัฐอยู่บ้าง แม้ว่าความเข้มแข็งของภาคเอกชนจะทำให้บทบาทของรัฐมีความสำคัญลดน้อยลง อย่างไรก็ตามประเทศไทยจะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่ค่อนข้างไปทางทุนนิยมเพราะรัฐได้ลดบทบาทในกิจกรรมการผลิตลงมากเช่น ได้มีการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นของเอกชน ให้สัมปทานเอกชนลงทุนในโครงการสาธารณูปโภคบางอย่าง เช่น โทรศัพท ผลิตไฟฟ้า เป็นต้น

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีโครงสร้างแบบเป็นระบบที่ไม่คงที่และแน่นอนมีลักษณะแปรปรวนแปรชดหุ่ยนตลอดเวลา มีความหลากหลายในเรื่องชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่สามารถผสมผสานได้อย่างกลมกลืน จนเป็นสังคมที่มีลักษณะเฉพาะ รักอิสระ ยึดมั่นในสถาบันศาสนา พระมหากษัตริย์มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่งดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ยอมรับในระบบอาวุโส และระบบอุปถัมภ์ ไม่นิยมความ

รุนแรง ขอบการประณีประนอม และใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงในโลกโลกาภิวัตน์ ที่เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การคมนาคม สะดวกสบาย และมีการเปลี่ยนค่านิยมในการบริโภค ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตบางประการทั้งในเมืองและชนบท สังคมไทยยังคงรักษาสังคมแบบเครือญาติ เคารพผู้ที่รัก และนับถือรวมกลุ่มกันอย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะในสังคมชนบทที่ร่วมใจกันทำบุญตามเทศกาล เช่น การทำบุญวันสงกรานต์เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษผู้ล่วงลับ การทำบุญวันเข้าพรรษา การทอดกฐิน ฯลฯ ล้วนแต่เป็นการกลมเกลียวจิตใจให้มีความเสียสละเพื่อส่วนร่วม มีความสามัคคี และเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน (“ประเทศไทย”, วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 25 มกราคม 2564)

จากการวิเคราะห์กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม(ค่อนข้างไปทางทุนนิยม) กล่าวคือ เป็นระบบทุนนิยมเสรีกับการแทรกแซงและกำกับโดยรัฐ ประชาชนมี สิทธิ เสรีภาพ และมีความเหลื่อมล้ำสูง ประชาชนทุกคนมีสิทธิในทรัพย์สิน ทุกคนมีเสรีภาพในการกระทำการใดๆ ได้หากเข้าถึงสิทธิ และเสรีภาพนั้น ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ประชาชนสามารถเลือกตัวแทนไปใช้อำนาจนิติบัญญัติในการออกกฎหมายมาใช้ปกครองตนเอง และเป็นรัฐบาลเพื่อใช้อำนาจบริหาร ซึ่งสามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนส่วนรวมได้ แต่ก็มีจุดอ่อนตรงที่ การดำเนินการนั้นกระทำได้ยาก เพราะระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการปกครองที่ดี แต่การที่จะจัดสรรผลประโยชน์ตรงกับความต้องการประชาชนทุกคนย่อมทำไม่ได้ และมีความล่าช้าในการตัดสินใจ เพราะการตัดสินใจในระบอบประชาธิปไตยต้องใช้เสียงส่วนใหญ่ โดยผ่านขั้นตอนการอภิปราย แสดงเหตุผลและมติที่มีเหตุผลเป็นที่ยอมรับของสมาชิกส่วนใหญ่ จึงต้องดำเนินตามขั้นตอนทำให้เกิดความล่าช้า เช่นการตรากฎหมาย ในส่วนของระบบเศรษฐกิจไทยเป็นระบบที่ยอมรับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล เอกชนสามารถประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจได้โดยเสรี มีการแข่งขันแบบเสรี (รัฐบาลสามารถแทรกแซงได้) หน่วยธุรกิจที่เป็นของรัฐก็มีอยู่บ้าง เช่น รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวกับสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา) ทั้งเอกชนและรัฐบาลสามารถเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการได้ แต่อาจมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการผลิตสินค้าและบริการบางประเภทที่รัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าหากปล่อยให้เอกชนดำเนินงานอาจไม่ปลอดภัยต่อความมั่นคงของชาติ เช่น กิจกรรมสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ เป็นต้น แต่ระบบเศรษฐกิจนี้ก็มีจุดอ่อนตรงที่ การยอมรับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลอาจทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำทางฐานะและรายได้ และการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางส่วน โดยรัฐบาล เป็นเครื่องกีดขวางเสรีภาพของเอกชน

ตารางที่ 2 ข้อมูลเศรษฐกิจที่สำคัญ (ประเทศไทย)

	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
GDP (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	456.295	506.514	543.549
GDP Growth (ร้อยละ)	4.066	4.151	2.355
GDP Per Capita (ดอลลาร์สหรัฐ)	6,592.915	7,295.476	7,806.742
อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	0.666	1.064	0.707
สกุลเงิน	บาท (THB)		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช), กระทรวงพาณิชย์, World Bank

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทางออกสู่ทะเล (Land Locked Country) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 7 ล้านคน (พ.ศ. 2562) มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศจีน ทางทิศเหนือ ประเทศพม่า ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประเทศไทย ทางทิศตะวันตก ประเทศกัมพูชา ทางทิศใต้ และประเทศเวียดนาม ทางทิศตะวันออก และมีนครหลวงเวียงจันทน์ เป็นเมืองหลวง (“ประเทศลาว”, วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2564)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นรัฐเดี่ยว มีการปกครองตามรัฐธรรมนูญ (หมวดที่ 1 ระบอบการเมือง มาตรา 2 รัฐแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) เป็นรัฐที่เรียกตนเองว่าประชาธิปไตยประชาชน และประกาศว่าอำนาจทั้งหมด เป็นของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน บรรดาเผ่าซึ่งประกอบด้วยบรรดาชนชั้นในสังคม ได้แก่ กรรมกร กสิกร และปัญญาชน เป็นหลัก ได้รับการปฏิบัติและรับรองทางกฎหมายภายใต้ระบอบการเมือง ซึ่งมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (Laos People Revolution Party: LPRD) เป็นองค์การนำ และมีอำนาจสูงสุดแบบ “ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์: Democratic centralism” กล่าวคือ เป็นวิธีการทางองค์การอันซึ่งสมาชิกของพรรคการเมืองจะมากอภิปรายถกเถียงเรื่องนโยบายก่อนจะลงมติเพื่อให้สมาชิกทุกคนถือปฏิบัติตาม ได้รับความอิทธิพลจากการจัดโครงสร้างพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ที่มีอำนาจเด็ดขาดและผูกขาดโดยศูนย์กลางของพรรค ซึ่งมีหน้าที่กำหนดและสั่งการนโยบายให้แก่ทุกคนชั้นในสังคม (ลักษณะเช่นนี้คือระบบอำนาจนิยม Authoritarianism) โดยมีองค์การย่อยอื่นๆของพรรคเป็นเสมือนกลไกที่ดำเนินการให้เป็นไปตามเจตจำนงของประชาชน สารสำคัญของหลักการประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการปกครองที่อยู่บนหลักของรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำ และมีองค์การมวลชนเป็นกลไกเสริมในการบ่มเพาะแนวทางด้านเศรษฐกิจ และการบริหารเพื่อคุ้มครองทั้งภาครัฐ ภาคเศรษฐกิจ และภาคสังคม บนพื้นฐานการนำแบบรวมศูนย์อำนาจขององค์การรัฐชั้นสูงกว่า และมีการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การรัฐในระดับต่ำกว่า ซึ่งหลักปฏิบัติสำคัญของกลุ่มผู้นำระดับสูงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว คือการเน้นความเป็นเอกภาพ และพยายามสอดคล้องดูแล ตักเตือนสมาชิกพรรคให้มีความสามัคคี ในขณะที่การเป็น “ประชาธิปไตย” นั้น เป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคสามารถแสดง ความคิดเห็นได้ในที่ประชุมพรรคและอภิปรายในประเด็นต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง แต่เมื่อมีมติของเสียงส่วนใหญ่ สมาชิกพรรคในเสียงข้างน้อยก็จะต้องปฏิบัติตามมติของเสียงข้างมากอย่างเคร่งครัด (ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2556)

พรรคประชาชนปฏิวัติเป็นพรรคคอมมิวนิสต์ที่จัดตั้งรัฐบาลในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีกำเนิดจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนที่เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2473 จนสลายตัวไปใน พ.ศ. 2494 เพื่อเป็นเงื่อนไขให้ 3 ประเทศอินโดจีนมีพรรคเป็นของตนเอง พรรคได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2498 ใช้ชื่อว่า “พรรคประชาชนลาว” โดยเป็นองค์การแกนนำของแนวลาวยักซาดและขบวนการประเทศลาว พรรคประชาชนลาวได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2515 หลังจากประกาศตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 แล้วเริ่มมีการสถาปนารัฐสังคมนิยมหรือการรวมชาติขึ้นในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พรรคประชาชนปฏิวัติลาวถือเป็นสถาบันการเมืองเพียงหนึ่งเดียวที่มีอำนาจสูงสุดอย่างแท้จริง แม้ตัวบทของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในมาตรา 2-4 ได้บัญญัติถึงที่มาของอำนาจอธิปไตย

สิทธิของการเป็นเจ้าของประเทศว่าเป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน ถึงแม้จะเป็นผู้ก่อตั้งองค์การตัวแทนแห่งสิทธิอำนาจและผลประโยชน์ของคนที่มีชื่อว่าสภาแห่งชาติก็ตาม แต่ในความเป็นจริงแล้วพรรคก็คือสถาบันการเมืองเดียวที่มีอำนาจเด็ดขาดทั้งในทางปฏิบัติและทางกฎหมาย ที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้พรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นแกนนำในการดำเนินงานทางระบบการเมือง โดยมีศูนย์กลางพรรค (Politburo) ซึ่งมีอำนาจตัดสินใจสูงสุดและอิทธิพลของศูนย์กลางพรรคได้เป็นส่วนสำคัญในการปกครองทุกระดับ เมื่อพรรคได้จัดตั้งคณะกรรมการและสาขาซึ่งมีสมาชิกขยายไปทั่วประเทศ การปกครองของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในส่วนที่เป็นโครงสร้างทางการเมืองหลักหรือการปกครองส่วนกลางนั้น ประกอบไปด้วย 1. ฝ่ายบริหาร 2. ฝ่ายนิติบัญญัติ 3. ฝ่ายตุลาการ การแบ่งเขตการปกครองแบ่งเป็น 17 แขวง และ 1 นครหลวง (นครหลวงเวียงจันทน์) แขวงที่สำคัญได้แก่ เวียงจันทน์ สหวั่นนะเขต หลวงพระบาง จำปาสัก คำม่วน โดยในหนึ่งแขวงจะมีหลายเมือง ซึ่งจะมีหนึ่งเมืองเป็นเมืองหลวงเรียกว่า เมืองเอก และหนึ่งเขตปกครองพิเศษ เรียกว่า นครหลวง การบริหารท้องถิ่น มี 3 ระดับ คือ แขวง (เทียบเท่าจังหวัด) เมือง (เทียบเท่าอำเภอ) และบ้าน (เทียบเท่าหมู่บ้าน) ผู้บริหารสูงสุดในแต่ละระดับ ได้แก่ เจ้าแขวง เจ้าเมือง และ นายบ้าน ตามลำดับ และมีคำขวัญประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่เขตการปกครองต่างๆ ต้องเข้าใจอย่างเป็นหนึ่งเดียว คือสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพพัฒนาถาวร (ระบบการปกครองท้องถิ่นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, 2556)

ระบบเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้ดำเนินนโยบายแปลงทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ และที่ดิน ให้กลายเป็นสินค้าพื้นฐาน เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจของประเทศให้เข้ากับเศรษฐกิจโลก ด้วยการเปิดรับการลงทุนจากภายนอก หลังจากการเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนใน พ.ศ. 2540 แผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เรียกว่า “จินตนาการใหม่” (NEM: New Economic Mechanism) เนื่องจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมตั้งแต่ พ.ศ. 2518 และเริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยการใช้ นโยบาย “จินตนาการใหม่” (NEM: New Economic Mechanism) ที่เน้นความสำคัญของระบบราคาที่เป็นไปตามกลไกตลาด และการบริหารในเชิงธุรกิจมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลเปิดโอกาสให้เอกชนเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่ดินได้ (สัญญาเช่าหรือขอรับสัมปทานพื้นที่จากรัฐบาล) รวมถึงมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะต่างๆ อย่างต่อเนื่อง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านถนน รถไฟ สนามบิน เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักลงทุน และนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ บรรยากาศโดยรวม การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวมีความคึกคักและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ประการแรก จะต้องสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม ประการที่สอง เศรษฐกิจของประเทศเติบโต (ประมาณร้อยละ 6-7) อย่างต่อเนื่อง และประการที่สาม หลุดพ้นจากสถานะประเทศด้อยพัฒนา หลุดพ้นจากความเป็นประเทศยากจนในปี พ.ศ. 2563 โดยจัดแบ่งโซนส่งเสริมการลงทุนออกเป็น 3 เขต คือ เขตเมืองใหญ่ เขตแขวง และพื้นที่ห่างไกลที่ยังทุรกันดาร ซึ่งนักลงทุนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและอื่นๆ แตกต่างกันไป เนื่องจากลาวมีประชากรประมาณ 7 ล้านคน ดังนั้นการผลิตจึงเป็นการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่น มีการส่งเสริมบริการการค้าต่างแดน การสร้างกฎระเบียบให้อำนวยความสะดวกต่อภาคธุรกิจต่างๆ โดยกำหนดนโยบายให้ประเทศของตนเป็น “Battery of Asia” คือเป็นแหล่งพลังงานของเอเชีย โดยการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำให้มากที่สุด ไฟฟ้าที่ได้อำนาจในประเทศจำนวนไม่มากนัก ส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การลงทุนในด้านไฟฟ้าพลังน้ำยังมีศักยภาพสูง และรัฐบาลก็มีส่วนเกี่ยวพันเต็มที่จะให้ต่างชาติเข้าไปลงทุน มีการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังงาน

นำหลายโครงการ ตามแผนทำให้ลาวเป็น “เบตเตอร์แห่งเอเชีย” (LAO PEOPLE’S DEMOCRATIC REPUBLIC NATIONAL ROUND TABLE PROCESS, 2011)

วิถีชีวิตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังคงยึดถือและปฏิบัติตามขนบประเพณีที่สืบทอดต่อกันมา ณ วันนี้ยังคงเป็นวิถีชีวิตแบบเดิม ความเชื่อดั้งเดิมมีอิทธิพลต่อชาวลาว ทุกกลุ่ม แม้แต่ชาวลาว กลุ่มที่นับถือพุทธศาสนาแต่ก็ยังคงนับถือผีควบคู่ไปด้วย เช่นความเชื่อเรื่องขวัญ ซึ่งเชื่อว่ามนุษย์จะมีขวัญประจำตัว เมื่อขวัญออกจากร่างกายจะต้องทำพิธีสู่ขวัญ ศาสนาของลาวเทิง และลาวสูง หลายเผ่ามีการนับถือผีทั้งในธรรมชาติและผีบรรพบุรุษ อาการเจ็บไข้ได้ป่วยจะเกี่ยวข้องกับการกระทำของผีเหมือนในอดีตยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลก งานประเพณีต่างๆ ของชาวลาว นอกจากวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ ภาษาไทย-ลาว ที่มีความคล้ายคลึงกันแล้ว งานประเพณีต่างๆ ตลอดปีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จัดในวัดที่มีอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งดูไม่ต่างจากชาวไทยในภาคอีสานนัก เกือบทั้งหมดเป็นงานประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา (“ประเทศลาว”, วิถีพิเศษ สารานุกรมเสรี, สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2564)

จากการวิเคราะห์ห้กล่าวโดยสรุป สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวมศูนย์ (โดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาว) แบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง จึงมีเสถียรภาพด้านการเมืองที่มั่นคงเนื่องจากมีพรรคการเมืองเดียวมาโดยตลอด ทรัพย์สินส่วนใหญ่รัฐบาลจะเป็นผู้รวบรวมไว้ และแจกจ่ายให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ด้วยการให้สวัสดิการขั้นพื้นฐาน เช่น การรักษาพยาบาล การให้การศึกษา ในส่วนของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม (ปัจจุบันมีความยืดหยุ่นมากขึ้น นำเอาข้อดีของระบบทุนนิยมมาผสมผสานเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ) กรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของชาติ แต่ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจเน้นระบบตลาดมากขึ้น มีการปฏิรูประบบจัดเก็บภาษี มีการปรับราคาสินค้า ระบบกระจายสินค้าและเงินทุน และขยายการค้ากับต่างประเทศโดยอาศัยกลไกตลาดมากขึ้น ที่สำคัญคือมีนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นเอกชน ปรับปรุงรัฐวิสาหกิจให้บริหารงานโดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตในเชิงธุรกิจ เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดการขาดทุน ส่งเสริมการเปิดเสรีทางการค้า แต่ระบบเศรษฐกิจยังมีการวางแผนควบคุมและดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากส่วนกลางหรือรัฐบาล

ตารางที่ 3 ข้อมูลเศรษฐกิจที่สำคัญ (สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

	พ.ศ. 2560	พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562
GDP (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	16.853	17.954	18.174
GDP Growth (ร้อยละ)	6.893	6.248	4.652
GDP Per Capita (ดอลลาร์สหรัฐ)	2,423.846	2,542.487	2,534.898
อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	0.826	2.04	2.301
สกุลเงิน	กีบ (LAK)		

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช), กระทรวงพาณิชย์, World Bank

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทย มีการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีระบบเศรษฐกิจแบบผสม กล่าวคือเป็นระบบเศรษฐกิจที่ผสมระหว่างระบบทุนนิยมเสรีกับการแทรกแซงและกำกับโดยรัฐ มีรัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตหรือควบคุมการผลิตขนาดใหญ่บางประเภทโดยเฉพาะที่เป็นกิจกรรมสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา) แต่ปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่เป็นของเอกชน การกำหนดราคาขึ้นกับกลไกของตลาด และเป็นระบบที่ยอมรับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล ภาคเอกชนสามารถประกอบธุรกรรมทางเศรษฐกิจได้โดยเสรีมีการแข่งขันที่ค่อนข้างเสรี

ปัจจุบันไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) มุ่งเน้นสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ให้ความสำคัญกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่าน จากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคง และยั่งยืน (ตามคำกล่าวของรัฐบาลเป็นสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข) เป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาค สู่ความเป็นชาติการค้าและบริการ (Trading and Service Nation) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย แหล่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และมีนวัตกรรมสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย 5 ด้าน คือ (1) การหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลางสู่รายได้สูง (2) การพัฒนาศักยภาพคนให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศและการสร้าง สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ (3) การลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (4) การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (5) การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยรวมศูนย์ (โดยพรรคประชาชนปฏิวัติลาว) แบบรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง และมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมตั้งแต่ พ.ศ. 2518 มีพรรคปฏิวัติประชาชนลาว (The Lao People’s Revolutionary Party: LPRP) เป็นพรรคการเมืองที่บริหารประเทศพรรคเดียวมาโดยตลอด สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เริ่มปฏิรูประบบเศรษฐกิจเสรีเมื่อปี พ.ศ. 2529 โดยการใช้ “นโยบายจินตนาการใหม่” (NEM: New Economic Mechanism) เน้นความสำคัญของระบบราคาที่เป็นไปตามกลไกตลาด และการบริหารในเชิงธุรกิจมากขึ้น

ปัจจุบัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เน้นการลงทุนจากต่างประเทศ ส่งเสริมการค้าเสรี เป้าหมายสำคัญเพื่อให้หลุดพ้นจากสถานะการเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDCs) ภายในปี พ.ศ. 2567 (กำหนดเดิมปี พ.ศ. 2563) และเป็นประเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน ทิศทางการขับเคลื่อนประเทศคือ การเป็นผู้ผลิตและส่งออกพลังงานไฟฟ้า ของภูมิภาค (Battery of Asia) การเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยงในภูมิภาค (Land-linked country) ปัจจุบันลาวเตรียมใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ ระยะ 5 ปี ฉบับที่ 9 (ปี 2564-2568) สำหรับปัจจัยหลัก ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจลาว ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรมและการส่งออก และภาคการท่องเที่ยว (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2564)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

(ประเทศไทย : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว)

ลักษณะเฉพาะของเศรษฐกิจแบบทุนนิยม	ประเทศไทย	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
1. ปัจจัยการผลิต (ที่ดิน ทุน แรงงาน) เป็นของส่วนตัว (เอกชน)	เอกชนและรัฐบาลสามารถเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตได้ แต่ปัจจัยการผลิตบางประเภทหากรัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าถ้าปล่อยให้เอกชนถือกรรมสิทธิ์อาจไม่ปลอดภัยต่อความมั่นคงของชาติ หรือไม่เหมาะสม	รัฐบาลเป็นศูนย์กลางในการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรและถือกรรมสิทธิ์(ที่ดิน) ในปัจจัยการผลิตที่สำคัญของประเทศ
2. ปัจจัยการผลิต (ที่ดิน ทุน แรงงาน) ใช้เพื่อส่วนตัว (เอกชน)	เอกชนมีสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตเพื่อส่วนตัวได้อย่างเสรี แต่บางกิจกรรมที่รัฐบาลจะต้องเข้ามาควบคุม เช่น กิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และโครงสร้างขั้นพื้นฐาน รัฐบาลดำเนินการเพื่อส่วนรวม	เอกชนดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนตัวได้ แต่รัฐบาลเป็นผู้มีสิทธิ์ในปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เช่น กิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และโครงสร้างขั้นพื้นฐาน รัฐบาลดำเนินการเพื่อส่วนรวม
3. การใช้ผลประโยชน์การผลิต กระทำผ่าน กลไกตลาด	ปล่อยให้เศรษฐกิจดำเนินไปตามกลไกตลาดในการกำหนดราคาสินค้าและบริการต่างๆ แต่รัฐบาลยังมีอำนาจในการเข้าไปแทรกแซงเพื่อกำหนดราคาสินค้าให้มีเสถียรภาพและเกิดความเป็นธรรม	เน้นความสำคัญของระบบกลไกตลาด และส่งเสริมภาคธุรกิจมากขึ้น แต่รัฐบาลยังมีอำนาจในการเข้าไปแทรกแซงเพื่อกำหนดราคาสินค้าให้มีเสถียรภาพและเกิดความเป็นธรรม
4. ในสังคมทุกอย่างเป็นสินค้า (มีราคา)	ระบบการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดที่ผลิตขึ้นมีราคา เพื่อขายทำกำไร ภายใต้กลไกตลาดและมีกำไรเป็นสิ่งจูงใจให้ผลิตสินค้าและบริการ	ระบบการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดที่ผลิตขึ้นมีราคา เพื่อขายทำกำไร ทั้งนี้ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นของรัฐบาล ประชาชนทุกคนจะได้รับสวัสดิการจากรัฐบาล
5. ในสังคมคนกลุ่มใหญ่เป็นแรงงานรับจ้าง	แรงงาน (เอกชน, ข้าราชการ) มีมากกว่า เกษตรกร (ชาวไร่, ชาวนา) มีน้อยกว่า	เกษตรกร (ชาวไร่, ชาวนา) มีมากกว่า แรงงาน (เอกชน, ข้าราชการ) มีน้อยกว่า

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบลักษณะเฉพาะของระบบเศรษฐกิจ

เกณฑ์	ระบบเศรษฐกิจ		
	ทุนนิยม	สังคมนิยม	ผสม
1. กรรมสิทธิ์ในทรัพยากร	เอกชน	รัฐบาล หรือ รัฐบาล+เอกชน	เอกชนและรัฐบาล
2. กลไกพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	กลไกตลาด	รัฐบาลกำกับและ กลไกตลาด	กลไกตลาด (รัฐบาลสามารถแทรกแซงได้)
3. การจัดสรรทรัพยากรและผลผลิต	กลไกตลาด	รัฐบาล+กลไก ตลาด	กลไกตลาด
4. การแข่งขัน	แข่งขันเสรี	ไม่มีการแข่งขัน หรือ การแข่งขัน+ รัฐบาลกำกับ	แข่งขันเสรี (รัฐบาลสามารถแทรกแซงได้)
5. บทบาทของรัฐ	มีบทบาทน้อย	มีอย่างเต็มที่	มีบางส่วน

กล่าวโดยสรุป ระบบเศรษฐกิจของ ประเทศไทย ใช้ระบบเศรษฐกิจแบบผสมระหว่างทุนนิยมเสรีกับการแทรกแซงและกำกับโดยรัฐ เอกชนมีบทบาทในการผลิตด้านต่างๆ มากกว่ารัฐบาล เอกชนมีสิทธิ์ในทรัพย์สินและปัจจัยการผลิต มีเสรีภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีการแข่งขันเพื่อพัฒนาคุณภาพของสินค้า รัฐบาลดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านกิจกรรมสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถึงแม้จะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม แต่ปัจจุบันได้ปฏิรูประบบเศรษฐกิจโดยการใช้ “นโยบายจินตนาการใหม่” (NEM: New Economic Mechanism) เน้นความสำคัญของระบบราคาที่เป็นไปตามกลไกตลาด และการบริหารในเชิงธุรกิจมากขึ้น ซึ่งให้เสรีภาพแก่ภาคเอกชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ และดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่ไม่ได้อิงอยู่กับพันธมิตรที่มีระบอบการปกครองเดียวกัน

อย่างไรก็ดีปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลกล้วนแต่มีลักษณะของระบบเศรษฐกิจแบบผสมทั้งสิ้น ต่างกันเพียงแต่ว่าประเทศไหนจะเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่ค่อนข้างไปทางระบบทุนนิยม (กลไกตลาดเป็นตัวกำหนดทิศทางเศรษฐกิจ) หรือระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่ค่อนข้างไปทางระบบสังคมนิยม (รัฐบาลเป็นผู้วางแผนควบคุมและกำกับการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ) และถึงแม้ว่าระบบเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศจะมีชื่อเรียกหรือระบบที่แตกต่างกัน แต่ก็มีเป้าหมายเพื่อนำพาประเทศให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นในทุกๆ ด้าน และยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการศึกษาเรื่องเศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศเปรียบเทียบ (ไทย : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ในการพิจารณาระบบเศรษฐกิจหรือพื้นฐานทางเศรษฐกิจนั้น ควรพิจารณาถึงความเชื่อมโยงทั้งเศรษฐกิจและการเมือง เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด การมีอำนาจทางการเมืองมากเป็นเหตุให้มีโอกาสทางเศรษฐกิจมาก นอกจากนี้สถานะในโครงสร้างทางเศรษฐกิจมักจะสัมพันธ์กับสถานะในโครงสร้างทาง

อำนาจหรือการเมืองอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้จึงต้องพิจารณาพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเมือง หรือบริบทอื่นๆที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน

เอกสารอ้างอิง

กุลธินิ มุทธาภักดิน. (2559). *ชุดวิชาไทยในเศรษฐกิจโลก หน่วยที่ 3 ประเทศไทยกับเศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทรงธรรม ปิ่นโต, และจริยา เปรมศิลป์. (2563). *เศรษฐศาสตร์...เล่มเดียวอยู่*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.

นพรัตน์ พาทีทิน, และมุกริน หิรัญตรีพล. (2557). *ระบบบริหารราชการของราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.).

ปธาน สุวรรณมงคล. (ม.ป.ป.). *ทุนนิยม*. สืบค้น 30 มกราคม 2564, จาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1>

ปธาน สุวรรณมงคล. (ม.ป.ป.). *สังคมนิยม*. สืบค้น 30 มกราคม 2564, จาก

<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1>

วรรณพรพรรณ ศรีเกษม, และมุกริน หิรัญตรีพล. (2557). *ระบบบริหารราชการของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.).

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). *ทุนนิยม*. สืบค้น 28 พฤษภาคม 2564, จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). *ประเทศไทย*. สืบค้น 25 มกราคม 2564, จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). *ประเทศลาว*. สืบค้น 30 มกราคม 2564, จาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A7>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2564). *สังคมนิยม*. สืบค้นเมื่อ 28 พฤษภาคม 2564 จากเว็บไซต์

<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B8%A2%E0%B8%A1>

ศุทธิกานต์ มีจั่น. (2556). *ระบบการปกครองท้องถิ่น ประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

สามารถ ปิติพัฒน์. (2554). *เศรษฐศาสตร์มหภาค 1*. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2561). *ชุดวิชาการวิเคราะห์การเมือง หน่วยที่ 10 แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อัญชดี แสนสุข โชติ. (2549). เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศ: กรณีศึกษาการจัดทำความตกลงเขต
การค้าเสรีอาเซียน-จีน. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Balaam, David and Veseth, Michael. (2005). *Introduction to International Political Economy*. Upper Saddle River,
NJ: Pearson Prentice Hall.

O'Hara and Phillip Anthony. (2000). *Encyclopedia of Political Economy*. New York, London: Routledge.